

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

ZAKON Br. 03/L-214

O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1.
Cilj

1. Cilj ovog Zakona je da sprečava ili smanjuje negativni uticaj na javne i privatne predložene projekte, da bi doprineli na sačuvanju i poboljšanju životne sredine , zaštitu ljudskog zdravlja kao i poboljšanju kvaliteta života .
2. Ovaj zakon uređuje procedure za identifikaciju, vrednovanje i izveštavanje o uticaju određenih projekata na životnu sredinu i za propratne administrativne procedure, u cilju da kada odlučuju iz Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja za izdavanje Ekološke Saglasnosti da se obezbedi da su sve relevantne informacije pružene i uzete u obzir .

Član 2. Definicije

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Projekat** - izvođenje građevinskih radova, instalaciju ili drugih šema, odstranjanje, demontiranje, instalacija ili šema, druge intervencije u blizini prirode i pejzaža, obuhvativši vađenje mineralnih resursa i onih koji traže rehabilitacioni rad

1.2. **Aplikant** - fizičko ili pravno lice, meštаниn ili strana osoba, koja je nosilac zahteva za dobijanje Saglasnosti sredine za realizovanje projekta.

1.3. **Saglasnost za korišćenje životne sredine** - pisano ovlašćenje doneto od Ministarstva u skladu zakona, kao preduslov za početak realizacije projekta

1.4. **Ministarstvo** - Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja.

1.5. **Ministar** - ministar Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja.

1.6. **Procena uticaja na životnu sredinu (u daljem tekstu: PUS)** - identifikacija i procena mogućeg uticaja projekta na sredinu, konsultiranje autoriteta za životnu sredinu i javnosti, imajući u obzir izveštaj PUS-a i rezultate konsultiranja na odlučivanje, određivanje načina metoda za sprečavanje, odstranjivanje, smanjenje ili saniranje štetnog uticaja po životnu sredinu i ljudsko zdravlje kao i davanje informacija za odlučivanje.

1.7. **Isveštaj PUS-a** - rezultati jedne procene uticaja na životnu sredinu.

1.8. **Selekcija** - proces kojim se određuje da li je potreban PUS za određene Projekte ili ne.

1.9. **Odluka o selekciji** - odluka da li je potreban PUS za jedan poseban projekt ili ne.

1.10. **Studija** - proces identifikacije minimalnih informacija koje se traže za jedan projekt PUS-a o mogućem uticaju na sredinu jednog predloženog projekta baziranog, na osnovi informacija za projekat, kao i za mesto i lokaciju gde se sprovodi.

1.11. **Obaveštenje o studiji** - pisana izjava, izdata od Ministarstva, koja sadrži mišljenje o informacijama u vezi sa očekivanim uticajima koje treba sadržati izveštaj PUS-a.

1.12. **Netehničko sažimanje** - kratak dokument, izdvojen iz drugih dokumenata, koji predstavlja važne rezultate Izveštaja PUS-a, izraženu na jednostavnijem formatu i razumljivom za javne debate.

1.13. **Javnost** - jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, društva, organizacija ili grupa.

1.14. **Zainteresovana javnost** – javnost na koju se odnosi ili ima nagoveštaja da će se odnositi, ili koji ima interes za odlučujuće procedure u vezi životne sredine koje se referišu ovome Zakonu; zbog ove definicije, nevladine organizacije koje promovišu zaštitu sredine i koje ispunjavaju predviđene zahteve prema nacionalnom zakonu smatraće se kao organizacije koje imaju interes;

1.15. **Dan** - radni dan.

1.16. **Lokalno informisanje** - u vezi jedne objave, publikovanje jedne objave: u nekom listu koji se izdaje na lokalitetu u kojem će se realizovati predloženi projekt; u web sajtu opštine gde će se realizovati predloženi projekat i na web sajtu Ministarstva.

Član 3 **Oblast delovanja**

1. Procena uticaja na životnu sredinu – PUS, identifikuje, opisuje i procenjuje na pravilan način, okolnosti za svaki pojedinačni slučaj, na direktan i indirektan način efekte nekog projekta na:

1.1. ljude, biljni i životinjski svet;

1.2. zemlju, vodu, vazduh, klimu, pejzaž;

1.3. materijalna dobra i prirodno i kulturno nasleđe;

1.4. međusobne uticaje elemenata navedenih u podstavovima 1.1, 1.2. i 1.3. ovog stava.

Član 4 **Nadležni organ**

Nadležni organ za sprovođenje procedure PUS-a je Ministarstvo.

Član 5 **Autoriteti za životnu sredinu**

1. Autoriteti za životnu sredinu su :

1.1. opština ili opštine u zonama u kojima se stremi realizovati predloženi projekt.

1.2. autoriteti koji izrađuju ili održavaju podatke u vezi sa stanjem životne sredine na Kosovu i emisijama na sredinu.

1.3. i svaki drugi organ određen zakonom sa specificnom odgovornošću za sredinu i za koji Ministarstvo smatra da se može obuhvatiti u procesu za predloženi projekat ;

Član 6

Ograničenja u javnom i individualnom interesu

1. Odredbe ovoga zakona ne sprečavaju Ministarstvo ili neki drugi autoritet da poštuju ta ograničenja koja se odnose na komercijalnu ili industrijsku konfidencijalnost, uključujući intelektualnu imovinu i očuvanje javnog i individualnog interesa, određen zakonodavstvom Republike Kosovo.

2. Stav 1 ovoga člana, neće se sprovesti kod podataka o emisijama opasnih materija, opasnosti od nesreća, kao i rezultatima monitoringa i pronalaska inspektorata.

POGLAVLJE II

PROJEKTI KOJI SE PODVRGAVAJU PUS-a

Član 7

Obaveza pribavljanja Saglasnosti za životnu sredinu

1. Jedna saglasnost životne sredine zatražiće se za svaki javni ili privatni projekat datu u Dodatku I ili Dodatku II ovoga zakona, i koji može imati naglašene efekte u životnoj sredini iz razloga, *inter alia*, njegove prirode, veličine ili lokacije .

2. Svi projekti određeni u Dodatku I, dužni su se podvrgavati PUS-u .

3. Projekti nizani u Dodatku II, ekzaminirat će se za svaki slučaj pojedinačno i u skladu sa naglašenim kriterijumima u Dodatku III, da bi odredili da li se oni moraju podvrgnuti PUS-u.

4. Ministarstvo neće izdati Saglasnost za životnu sredinu, referisanog prema stavu 1, ovoga člana, dok se ne uradi Procena uticaja na životnu sredinu za projekat .

5. Aplikantu ne može se izdati dozvola za izgradnju ili neka druga dozvola za neki projekt referisanom u stavu 1 i 2, ovoga člana i on ne može započeti ekzekutiranje projekta, dok mu se ne izda saglasnost za životnu sredinu od strane Ministarstva.

6. Ministarstvo može, odlukom Vlade, za posebne slučajeve odobriti neizvršavanje PUS-a za projekte cilju nacionalne zaštite.

Član 8

Prenos saglasnosti životne sredine

1. U slučaju da aplikant za saglasnost životne sredine ili posednik jedne saglasnosti za životnu sredinu kojem se referiše član 7. ovoga zakona, planira da prenese taj zahtev ili saglasnost na drugu osobu - naslednika, aplikant za saglasnost životne sredine ili posednik te saglasnosti i naslednik moraju predati zajednički zahtev Ministarstvu u vezi tog prenosa.
2. Zahtevu za prenos pridodaje se original saglasnosti životne sredine ili u slučaju aplikacije za saglasnost, kopija zahteva za saglasnost za životnu sredinu. Zahtevu za prenos treba se pridodati;
 - 2.1. ime, adresa i broj biznisa, telefonski broj aplikanta za prenos saglasnosti za životnu sredinu;
 - 2.2. ime, adresa i broj biznisa, telefonski broj naslednika;
 - 2.3. ugovor o kupovini ili uzimanje pod zakup određene imovine.
3. Ministarstvo odobrava zahtev za prenos saglasnosti životne sredine ili zahtev za saglasnost sredine obavezujući naslednika da ima u obzir sve određene uslove u Izveštaju PUS-a i saglasnost životne sredine.
4. Kada Ministarstvo odobri ili odbije prenos saglasnosti o životnoj sredini, obaveštava aplikanta u roku od petnaest (15) dana.

Član 9.

Obaveza Ministarstva i drugih autoriteta prema aplikantu

1. Na zahtev aplikanta Ministarstvo ili drugi odgovarajući autoritet ponudit će potrebne podatke i važne informacije koje poseduje a koje se smatraju važnim za identifikaciju i procenu direktnog i indirektnog uticaja projekta na životnu sredinu.
2. Ministarstvo ili neki drugi autoritet obavezuje se da u roku od petnaest (15) dana od dana prijave zahteva, osigura aplikantu tražene podatke i informacije kojima raspolaže.
3. Ako Ministarstvo ili neki drugi autoritet ne raspolaže traženim podacima i traženim informacijama, pismeno obaveštava aplikanta u roku od petnaest (15) dana od dana prijema zahteva.

POGLAVLJE III

PROCEDURE PUS-a

Član 10.

Faze procedure PUS-a

1. U proceduri PUS-a uključuju se ove faze:

- 1.1. selektiranje;
- 1.2. studija;
- 1.3. razmatranje Izveštaja PUS-a.

Član 11.

Zahtev za pokretanje procedure PUS-a

1. Zahtev za pokretanje procedure PUS-a, zajedno sa dodatnom dokumentacijom, aplikant dostavlja Ministarstvu.

2. Zahtev sadrži ime, adresu, pravni status aplikanta i naziv projekta.

3. Zahtevu iz stava 1. ovoga člana, aplikant prilaže:

3.1. dokument određen od Ministarstva u zavisnosti od vrste i prirode projekta ili aktivnosti za koje će se priložiti aplikacije; i

3.2. popunjeni upitnik koji se određuje od Ministarstva o uticajima na životnu sredinu iz predloženog projekta, opis lokacije, opis projekta, kao i opis mogućeg značajnijeg uticaja projekta na životnu sredinu.

Član 12

Rešenje selekcije

1. Bazirajući se na predstavljenim informacijama zajedno sa zahtevom i bazirajući se na kriterijume u Dodatku III, Ministarstvo će odrediti ako predloženi projekt može imati izražene efekte na životnu sredinu i u roku od deset (10) dana od dana prijema zahteva, pismeno obavestiti aplikanta o donetoj odluci, ako: se traži Izveštaj PUS-a ili ne.

2. Ako dokumentacija sa pridruženim zahtevom nije kompletiran, Ministarstvo će zatražiti od aplikanta informacije i dodatnu dokumentaciju i određeni rok do kada treba da se preda.

3. Ako aplikant ne dostavi dodatne informacije i dokumentaciju u određenom roku Ministarstvo će odbiti zahtev.
4. Ako se ne traži Izveštaj PUS-a, u skladu sa stavom 1. ovog člana, opština može da pokrene postupak za izdavanje opštinske Dozvole za životnu sredinu.
5. Ako se aplikant ne složi sa rešenjem donetim od Ministarstva, ima pravo žalbe u roku od osam (8) dana od dana prijema. Žalba razmatra od strane Ministarstva.

Član 13. Obaveštenje o studiji

1. Aplikant može zatražiti da Ministarstvo u pismenoj formi obavesti o informacijama o uticaju životne sredine koje treba da uključi i Izveštaj o PUS-a - Obaveštenje o studiji.
2. Zahtev urađen u skladu sa stavom 1 ovoga člana obuhvata:
 - 2.1. opis mogućih alternativa;
 - 2.2. opis mogućeg uticaja na životnu sredinu;
 - 2.3. razlog za identifikaciju ovih uticaja;
 - 2.4. opis zaštitnih mera koje se predviđaju za otklanjanje, sprečavanje, ili smanjenje štetnog uticaja na životnu sredinu.
3. Aplikant iznosi ove informacije Ministarstvu u jednom kratkom studijskom izveštaju koji ne prelazi tri (3) strane.
4. Pre nego što iznese svoje mišljenje, Ministarstvo će konsultovati aplikanta i autoritete životne sredine. Ministarstvo razmatra ove informacije i izrađuje Obaveštenje o studiji, koji se dostavlja aplikantu u roku od trideset (30) dana od dana prijema zahteva.
5. Izdavanje Obaveštenja o studiji ne sprečava Ministarstvo za kasnije traženje dodatnih informacija.

Član 14 Studija

1. Aplikant priprema studijski izveštaj, koji će obuhvatiti određene informacije u stavu 2 člana 13 ovog zakona. Izveštaj o studiji prilaže se Izveštaju PUS-a kao dodatak u Netehničkom sadržaju.

Član 15

Sadržaj Izveštaja PUS-a

1. Izveštaj PUS-a sadrži:

1.1. Opis projekta usredsređujući se posebno na sledeće:

1.1.1. opis fizičkih karakteristika projekta kao celine i uslova korišćenja zemlje, u fazi izgradnje i delovanja;

1.1.2. opis glavnih karakteristika procesa proizvodnje;

1.1.3. procenu vrste i količine otpada i ostalih emisija (zagađenje vode, vazduha, zemlje, buka, vibracija, svetlost, toplota, jonizujuće i nejonizujuće zračenje, itd.) koji proizilaze iz predloženog projekta;

1.2. predstavljanje glavnih alternativa identifikovanih od strane aplikanta i davanje glavnih razloga za rešavanje jednih od njih, imajući u obzir uticaje na životnu sredinu;

1.3. opis aspekata životne sredine za koje postoji mogućnost izraženog negativnog uticaja od strane predloženog projekta obuhvativši pre svega, stanovništvo, floru i faunu, zemlju, vodu, vazduh, klimatske faktore, materijalne vrednosti obuhvativši kulturno, arhitektonsko i arheološko nasleđe, pejzaž, odnos između spomenutih faktora;

1.4. opis mogućeg izraženog uticaja predloženog projekta na životnu sredinu kao: direktni uticaji i svaki drugi uticaj, sekundaran, kumulativan, kratkoročni, srednjoročni, dugoročni, privremeni i stalni, pozitivan i negativan, koji proizilaze iz:

1.4.1. realizacije projekta;

1.4.2. korišćenja prirodnih resursa;

1.4.3. emisije zagađivača, stvaranje i eliminacija otpada;

1.4.4. opis od strane aplikanta za upotrebljene predviđene metode da bi procenili uticaj na sredinu . Ovi uticaji trebaju uključiti ono što rezultira iz izgradnje ili ekzekutiranja nekog projekta kao i onih koji rezultiraju od egzistencije ili operacije projekta nakon što on bude završen .

1.5. jedan opis kako može uticati ili kako utiče predloženi projekat geološkog deponiranja CO₂ u zonama deponiranja .

1.6. opis predviđenih mera da bi sprečili, smanjili i tamo gde je moguće odstranjivanje bilo kojeg izraženog uticaja na životnu sredinu;

1.7. netehnicko sažimanje gorenavednih informacija ;

1.8. obeležavanje svakakvih teškoća (tehničkih propusta i nedostatak znanja) kojim se suočava aplikant tokom rađenja traženih informacija..

2. Ministarstvo donosi Upustvo za pripremanje i razmatranje Izveštaja PUS-a .

Član 16 Izrađivač Izveštaja PUS-a

1. Izveštaj PUS-a sastavlja licencirano fizičko i pravno lice.
2. Ministarstvo, određuje podzakonskim aktom procedure i kriterije za licenciranje u skladu sa stavom 1, ovoga člana.
3. Izveštaj PUS-a treba sadržati ime, prezime i potpis aplikanta.
4. Izrađivač Izveštaja PUS-a i aplikant, odgovorni su za tačnost svih informacija i podataka obuhvaćenih u Izveštaju PUS-a.

Član 17 Dostavljanje izveštaja PUS-a

1. Aplikant treba dostaviti četiri (4) kopije Izveštaja PUS-a u pismenoj formi i jednu (1) kopiju u elektronskoj formi u Ministarstvo.
2. Dostavom Izveštaja PUS-a , aplikant dostavlja i dokaz i urađenoj uplati.
3. Aplikant će podneti Izveštaj PUS-a na raspolaganje javnosti u skladu sa odredbama ovoga zakona .

Član 18 Razmatranje Izveštaja PUS-a

1. U roku od pet (5) dana od dana primanja Izveštaja PUS-a, tri (3) kopije izveštaja PUS-a u pismenoj formi i jedna (1) kopija u elektronskoj formi treba biti poslata odgovornom organu za razmatranje izveštaja PUS-a u ministarstvu.
2. Ministarstvo razmatra Izveštaj PUS-a bazirajući se na sledeće kriterijume:
 - 2.1. tačnost opisanog projekta obuhvativši alternativna rešenja ako su potrebna;
 - 2.2. tačnost identifikacije i procenu uticaja na životnu sredinu;

- 2.3. usaglašenost preduzetih mera za olakšavanje velikog negativnog uticaja, obuhvativši rehabilitaciju zona gde utiče eksploatacija prirodnih resursa, menadžerske aktivnosti sa otpacima, ili slične aktivnosti;
- 2.4. usklađenost predloženih šema monitoringa;
- 2.5. druge kriterijume koji se smatraju važnim za posebne okolnosti.
3. Kod razmatranja izveštaja PUS-a , za specifične projekte , Agencija za Zaštitu Životne sredine Kosova , ponudiće sve potrebne informacije kojim raspolaže i koji su potrebni za razmatranje .
4. Ministarstvo, pošto je razmotrilo Izveštaj PUS-a, imajući u obzir rezultate vršenih konsultiranja sa autoritetima životne sredine priprema Predlog mišljenja, koje prezentira na pisani način aplikantu.

Član 19 **Razmatranje od stranih eksperata**

1. Ministarstvo može po potrebi ugovoriti strane eksperte koji imaju dokazana iskustva u PUS.
2. Strani eksperti izneće svoja mišljenja pismeno, koje će se predati Ministarstvu, u roku koje odredi Ministarstvo .
3. Eksperti uključeni u izradi Izveštaja PUS-a ne učestvuju u razmatranju istog.

Član 20 **Javna debata za Izveštaj PUS-a**

1. Zaključci i glavne preporuke, obuhvaćeni u Izveštaju PUS-a, kao i predlogu odluke mišljenja o životnoj sredini podležu javnoj debati.
2. Za izradu plana i organizovanje javne rasprave odgovoran je aplikant koji će;
 - 2.1. pripremiti plan koji će se dostaviti Ministarstvu na saglasnost, gde se određuje lokacija ,datum javne debate , mehanizme i vreme javnog informisanja kao i lokacije gde će se izložiti ne-tehnički sadržaj izveštaja PUS-a i nacrt rešenja. Javna debata ne održava se dok aplikant ne dobije napismeno odobrenje Ministarstva ;
 - 2.2 informiše javnost preko sredstava za informisanje, gde se obuhvata objavljivanje u najmanje jednom dnevnom listu za datum, lokaciju i vreme javne debate i osiguranje predviđenih dokumenata u pod stavu 2.1. ovoga člana ;

3. Javna debata iz stava 2. ovog člana održava se u roku od dvadeset (20) do trideset (30) dana posle saopštenja zainteresovanih stranki i javnosti.

4. Detaljna pravila o organizaciji javne debate i za tretiranje neke druge relevantne informacije koja se daje na raspolaganje urediće se preko podzakonskog akta od Ministarstva .

Član 21

Rezultati razmatranja Izveštaja PUS-a

1. Ministarstvo u roku od deset (10) dana od dana održavanja javne debate, razmatra primedbe i mišljenja proizišla iz javne debate.

2. Ministarstvo može da zatraži od aplikanta da uradi izmene ili dopune određene u Izveštaju dostavljene PUS-u.

3. Aplikant je dužan da deluje prema stavu 2. ovog člana i da preda Izveštaj PUS-a izmenjen i dopunjen u roku koju odredi Ministarstvo.

4. Ako aplikant ne deluje prema zahtevu iz stava 2. i 3. ovog člana, Ministarstvo prekida proceduru razmatranja.

Član 22

Rešenje za saglasnost za korišćenje životne sredine

1. Rezultati konsultacija i informacije sakupljene u skladu sa odredbama ovoga zakona uzimaju se na razmatranje za vreme donošenja rešenja za Saglasnost životne sredine .

2. Predlog odluke o Saglasnosti životne sredine priprema se od odgovornog organa Ministarstva u roku od sedamdeset (70) dana od dana prijema Izveštaja PUS-a, oduzimajući vremenski period određen u stavovima 2 i 3 člana 21 ovoga Zakona.

3. U roku od (10) dana od prezentiranja Predlog odluke o Saglasnosti životne sredine, Ministarstvo odlučuje da li će dozvoliti ili odbiti Saglasnost životne Sredine i aplikanta će pismeno obavestiti o donetoj odluci i opštinu / opštine na koje/ kojima će se Predlog odluke sprovesti.

4. Nakon donete odluke o dozvoli ili odbijanju Saglasnosti životne sredine . Ministarstvo informiše javnost u vezi donete odluke preko lokalne objave i za javnu inspekciju stavlja na raspolaganje izjavu koja sadrži:

4.1. sadržaj odluke i drugi eventualni određeni uslovi;

4.2. glavne razloge i elemente na koje je osnovana odluka obuhvativši i ako je relevantno informacije u vezi sa učešćem javnosti;

- 4.3. opis tamo gde je potrebno glavnih mera za izbegavanje, smanjenje i ako je moguće odstranjivanje naglašenih štetnih uticaja; i
- 4.4. pravne savete o redovnim sredstvima osporavanja važenja odluke i procedurama.
5. U slučajevima kada je neka pogođena država konsultirana u skladu sa članom 28 ovog Zakona, Ministarstvo će informisati tu državu u vezi za odlukom uz prosleđivanje informacije navedene u podstavovima 4.1, 4.2 i 4.3. ovog člana.

Član 23

Pravo na žalbu

1. Aplikant ima pravo da podnese žalbu nadležnom Sudu protiv ožalbene odluke, u skladu za Zakonom u roku od trideset (30) dana od dana objave Odluke o Saglasnosti za životnu sredinu.
2. Ministarstvo je dužno da aplikantu stavi na raspolaganje dokumentaciju u vezi procedure PUS-a, ako je pismeno zatraženo. Tražena informacija na ovaj način će se staviti na raspolaganje u roku od osam (8) dana od dana prijema zahteva

Član 24

Pristup pravdi

1. Zainteresovane stranke koje pokazuju dovoljan interes za projekat, imaće pristup razmatranju procedura pred sudom osporavajući ili zakonodavnost proceduralnih rešenja, akata ili nedonošenja akata u kojima se radi o učešću javnosti u skladu za odredbama ovoga Zakona.
2. Za ciljeve iz stava 1, ovog člana svaka ne-vladina organizacija za zaštitu životne sredine koja ispunjava zakonske uslove prema zakonu na snazi , smatraće se da pokazuje dovoljan interes .
3. zahtevi da bi osporili neko rešenje, akt ili ne donošenje akta za vreme procedure PUS-a, vršiće se posle izdavanja Rešenja za saglasnost životne sredine u roku od trideset (30) dana od dana prijema Odluke o Saglasnosti za životnu sredinu. Takve žalbe sastaviće se u ministarstvu i nadležnom sudu da bi se osporile administrativne odluke.
4. Nezavisno od stava 4. člana 22, ministarstvo će publikovati praktične informacije u vezi procedura za sudsko razmatranje predviđeno prema ovom članu i treba slobodno staviti na raspolaganje da bi dalje povećali efektivnost ovih procedura .
5. Takav postupak mora biti ravnopravan, pravičan, blagovremen i ne preskup da to ne bi onemogućilo njegovo sprovođenje.

Član 25
Prestanak važenja Odluke o Saglasnosti za životnu sredinu

1. Odluka o Saglasnosti za životnu sredinu prestaje da važi ako za dve (2) godine od dana prijema Rešenja za Saglasnost životne sredine :

1.1. aplikant ne osigura dozvolu za izgradnju ili odobrenje za realizaciju projekta ;ili

1.2. lokacija gde se projekat treba realizovati nije spremljen ili nije započeta neka operativna aktivnost .

2. Ako je važenje rešenja za saglasnost životne sredine prekinuto u skladu sa stavom 1, ovoga člana, aplikant ili njegov naslednik ne mogu započeti radove u lokaciji dok ne aplikuju u Ministarstvo za jednu novu Saglasnost za životnu sredinu .

Član 26
Povlačenje zahteva za saglasnost za korišćenje životne sredine

1. Aplikant može da povue zahtev za dobijanje saglasnosti za korišćenje životne sredine u bilo koje vreme i u bilo kojoj fazi procesa pismeno obaveštavajući za to Ministarstvo.

2. Kada aplikant povuče zahtev za saglasnost za korišćenje životne sredine, Ministarstvo prekida proceduru razmatranja i cela dokumentacija se arhivira. Dokumentacija se ne vraća.

3. Uplata u slučaju povlačenja zahteva, ne vraća se.

Član 27
Nosioc troškova

1. Troškovi pripreme Izveštaja PUS-a, javne debate, razmatranja i savetovanja, snosi aplikant.

2. Troškovi urađeni od Ministarstva za razmatranje zahteva, donošenje odluka i drugih usluga povezana sa procesom PUS-a, procenjuju se kao tarifa za usluge.

3. Ministar posebnim aktom, određuje vrednost tarife iz stava 2. ovog člana.

4. Aplikant plaća tarifu, kada preda zahtev za razmatranje. Zahtev se ne uzima na razmatranje ukoliko aplikant nije uradio uplatu.

5. Uplaćena tarifa je nepovratna, nezavisno od činjenice ako se zahtev odobri ili odbije po konačnom rešenju.

POGLAVLJE IV

INFORMISANJE, PRISTUP INFORMACIJI I MEĐUGRANIČNI UTICAJ

Član 28

Informisanje i učešće javnosti

1. Ministarstvo je dužno da informiše zainteresovane stranke i javnost najmanje putem jednog lokalnog ili dnevnog lista koji izlazi u lokalitetu koji će biti pod uticajem planiranog projekta, kao i putem elektronskih sredstava.
2. Zainteresovane stranke i javnost uzimaju učešće u svim fazama postupka PUS-a, obuhvatajući i donošenje rešenja.
3. Detaljna angažovanja procedure PUS-a kod nuđenja informacije učešća pogođene javnosti i država koje su pogođene projektom uređeni su podzakonskim aktom prema stavu 4. člana 20. ovog zakona.

Član 29

Međugranični uticaji

1. Ako se u toku razmatranja Izveštaja PUS-a, utvrdi da predloženi projekt ima verovatnoće da prouzrokuje izražene negativne uticaje na međugraničnu životnu sredinu onda Ministarstvo, informiše mesto/susedna mesta o rokovima u javnim informisanjima. Određeno u stavu 3. člana 28. ovoga zakona.
2. Susedna država/države gde mogu da se pojave uticaji, mogu da iznesu mišljenje i njihove komentare za projekt i mogu da ih zastupaju u javnim debatama u vezi sa projektom.
3. Komentari mesta/spomenutih mesta treba da se uzmu u obzir u toku donošenja rešenja u vezi Saglasnosti za korišćenje životne sredine. Ako je potrebno da bi obezbedili efikasnost ovog konsultiranja , graniče spomenutog roka u ovom Zakonu za administriranje relevantnih procedura PUS-a mogu se produžiti za neki poseban slučaj od strane Ministarstva u dogovoru sa pogođenom državom / državama .
4. Ministarstvo će informisati autoritete životne sredine za zainteresovanu javnost u Republici Kosovu u vezi sa dobijenim informacijama iz pogođenih država za međugranične efekte od nekog predloženog projekta u skladu sa određenim procedurama u stavu 4. člana 20 i stavu 3 člana 28 ovog zakona.
5. Tokom interpretacije i sprovođenja ovog člana, relevantni autoriteti učiniće napore za primenu načela koji se zahtevaju Konvencijom ESPOO (1991).

Član 30
Arhiviranje dokumentacije

1. Ministarstvo arhiviše celokupnu dokumentaciju procesa PUS-a. Arhiviranje se vrši prema Zakonu o arhivama.

Član 31
Pristup dokumentaciji

1. Ministarstvo je dužno da zainteresovanim strankama i javnosti stavi na uvid dokumentaciju na proceduru urađenu u PUS-u, na osnovu pisanog zahteva podnetog u roku od osam dana od dana prijema zahteva

2. Svaka osoba može zatražiti od Ministarstva kopiju dokumentacije ili njenih delova preko pismenog zahteva . U roku od petnaest (15) dana od dana prijema zahteva. Ministarstvo ili će ponuditi zatrežene informacije ili će se pismeno odgovoriti osobi koja je podnela zahtev za ovu uslugu, aplikant treba da plati u skladu sa određenim aktom u članu 27, stav 3, ovoga zakona.

3. Ministarstvo neće dati na raspolaganje dokumentaciju koja je zaštićena na osnovu člana 6 ovoga Zakona .

Član 32
Poštovanje uslova životne sredine iz Izveštaja PUS-a

1. Aplikant je dužan da realizuje zaštitne mere predviđene u izveštaju PUS-a i predviđene uslove u Odluci o Saglasnosti za životnu sredinu.

2. Za projekte za koje je dato rešenje za saglasnost životne sredine , Ministarstvo nadgleda da li su realizovane sve predviđene mere bezbednosti u izveštaju PUS-a i uslovi određeni u Odluci o Saglasnosti za životnu sredinu.

3. Ministarstvo anulira redovnu proceduru, Odluka o Saglasnosti za životnu sredinu u slučaju ako se uveri da se nisu realizovale sve predviđene mere u izveštaju PUS-a i uslovi određeni u Odluci o Saglasnosti za životnu sredinu.

POGLAVLJE V
NADZOR

Član 33
Administrativni nadzor

Administrativni nadzor nad sprovođenjem odredbi ovoga zakona i donetih podzakonskih akata proizišlih iz ovog zakona vrši Ministarstvo.

Član 34 **Inspekcijski nadzor**

Inspektor za zaštitu životne sredine odgovoran za sve inspekcije projekta i sprovođenje odredbi ovoga zakona.

Član 35 **Prava i dužnosti**

1. Kod vršenja inspekcijskog nadzora, inspektor za zaštitu životne sredine ima sledeća prava i obaveze:

1.1. da utvrdi da li je ispunjena obaveza podnošenja zahteva za obezbeđenje saglasnosti za životnu sredinu za projekte u kojima se traži procena uticaja na sredinu u skladu sa članom 7 i 8 ovoga zakona.

1.2. ako se utvrdi da su povređene odredbe ovoga zakona, u cilju sprovođenja njegovih odredbi, inspektor za zaštitu životne sredine dužan je da podnese tužbu kod nadležnog organa o povredi odredbi ovoga zakona.

Član 36 **Ovlašćenja inspektora za zaštitu životne sredine**

1. Kod vršenja inspekcijskih radova nadgledanja inspektor za zaštitu životne sredine ovlašćen je da:

1.1. da naredi da operater započne proceduru PUS-a, u roku od trideset (30) dana;

1.2. da zabrani nastavak radova i operiranja dok se od Ministarstvene snabde sa Saglašnošću za životnu sredinu;

1.3. da naredi potpuno ispunjavanje uslova i sprovođenje određenih mera u Odluci o Saglasnosti za životnu sredinu izdate od Ministarstva;

1.4. da operateru zabrani vršenje aktivnosti dok ne ispuni određene uslove po Odluka o Saglasnosti za životnu sredinu.

Član 37 **Odluka inspektora**

1. Inspektor će sačiniti zapisnik u kome se unose konstatacije o stanju i predložene mere. Na osnovu konstatacije inspektor donosi odluku kojom se obavezuje pravno lice u skladu sa ovim zakonom, za preduzimanje mera.

2. Protiv odluke inspektora može se podneti žalba u Ministarstvo u roku od petnaest (15) dana.
3. Žalba se podnosi drugom stepenu u Ministarstvo gde treba da se razmotri u roku od trideset (30) dana od dana prijema žalbe.
4. Protiv drugostepene odluke, nezadovoljna stranka može podneti tužbu za upravni spor nadležnom sudu u roku od trideset (30) dana od dana prijema odluke.
5. Žalba podneta protiv odluke inspektora ne obustavlja izvršenje odluke, osim ako nije drugačije predviđeno u odluci.

POGLAVLJE VI KAZNE NE ODREDBE

Član 38 Kazne za kršenje ovog Zakona

1. Sva lica koja postupaju u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i aktima donetim na osnovu ovog zakona kazniće se za prekršaj i to, fizičko lice novčanom kaznom od hiljadu (1.000) do pet hiljada (5000) evra, a pravno lice od desethiljade (10.000) do pedesethiljade (50.000) evra ako:
 - 1.1. počinje realizacija planiranog projekta bez sprovođenja procedure PUS-a i donošenja rešenja o saglasnosti za korišćenje životne sredine prema stavu 1. člana 7. ovog zakona;
 - 1.2. daju se podaci, netačne izjave, falsifikuju dokumenta ili lažne dezinformacije u toku svih faza procedure PUS-a prema stavu 4. člana 16. ovog zakona;
 - 1.3. ako aplikant ne ispunjava obaveze o merama zaštite predviđenim Izveštajem PUS-a i uslove utvrđene Odluke o saglasnosti za životnu sredinu prema stavu 1. člana 32 ovog zakona.
2. Izrađivaču izveštaja PUS-a, koji daje netačne podatke, izjave i lažne informacije, oduzima se licenca za izradu izveštaja PUS-a.
3. Novčanom kaznom od deset hiljada (10.000) evra do šesdeset hiljada (60.000) evra, kazniće se lice i nakon kazne iz stava 1 ovog člana ako nisu ispunili uslove iz stava 1. i člana 7, stav 4. člana 16. prema stavu 1. člana 32. ovog zakona.
4. Ako aplikant i nakon kazne iz stava 1 i 2 ovog člana ne ispuni uslove postupit će se prema članu stavu 3. člana 32. ovog zakona.

POGLAVLJE VII PRELAZNE ODREDBE

Član 39

1. Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest (6) meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 40

1. Zahtevi podneti pre početka sprovođenja ovog zakona, rešavaju se na osnovu Zakona o Zaštiti životne sredine br. 03/L-025 i Zakona o Proceni uticaja na životnu sredinu br. 03/L- 024.

Član 41

1. Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu br. 03/L- 024.

2. Sastavni deo ovog zakona su i dodaci od jedan (1) do tri (3).

Član 42

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br. 03 L- 214
23. septembar 2010.godine**

Član Predsedništva Skupštine

Xhavit HALITI

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

ZAKON Br. 03/L-214

O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

A N E K S 1

Proizvodnja i prerada metala

1. Fabrika opeka od metalnih ruda (uključujući i minerale koji sadrže i sumpor).
2. Livnica za livenje sivog liva i čelika (primarno ili sekundarno), uključujući stalno livenje.
3. Livnica za preradu crnih metala:
 - 3.1. kovačnica sa čekićima, čija energija prelazi pedeset (50) KJ po čekiću međutim upotrebljena kalorična snaga prelazi dvadeset (20) KW;
 - 3.2. primena zaštinih slojeva sa mešavinom metala kapaciteta koji prelazi jednu (1) tonu bruto čelika/1satu;
 - 3.3. fonderija-livnica crnih metala proizvodnog kapaciteta preko sto (100) tona/dnevno.
4. Livnica za:
 - 4.1. proizvodnju obojenih metala od minerala, koncentrata ili sekundarnih sirovina metalurških, hemijskih, elektrolitičkih procesa;
 - 4.2. livenje, uključujući legure, rikuperiranih produkata (rafiniranje, livenje u livnici, i dr.) sa kapacitetom livenja od preko jedne (1) tone dnevno za olovo i kadmijum ili deset (10) tona dnevno za sve druge metale.
5. Fabrika za površinsko tretiranje metala i plastičnih materijala, koristeći hemijski elektrolitički proces u koje obim kade za tretiranje prelazi deset (10) m³.

6. Postrojenja za površinsko tretiranje supstanci, objekata ili proizvoda, koji zahtevaju organski rastvor, posebno zaštitnog sloja, pritiska, zaštitnih prevlaka, skidanje ulja, protiv probijanja vode, bojenje, čišćenje ili presiranje većih kapaciteta od sto (100) tona/godišnje.

7. Proizvodnja i prerada legura od obojenih metala koji sadrže arsen, živu i olovo u kapaciteta preko hiljadu (1000) tona godišnje.

2. Industrija minerala

8. Fabrika za proizvodnju cementa u rotacionim pećnicama (pećnica i sušara) sa proizvodnim kapacitetom od preko trista (300) tona dnevno ili za proizvodnju kreča u obrtnim pećnicama sa proizvodnim kapacitetom sa preko trideset (30) tona dnevno ili drugih visokih pećnica sa proizvodnim kapacitetom sa preko trideset (30) tona dnevno.

9. Fabrika za proizvodnju materijala sa procesom kalciniranja i pečenja minerala sa toksičnim elementima kao što su živa, arsen i kadmijum.

10. Fabrika za proizvodnju stakla, uključujući staklena vlakna sa kapacitetom topljenja sa preko deset (10) tona dnevno.

11. Livnica-fonderija za livenje mineralnih supstancija, uključujući proizvodnju mineralnih vlakana, sa kapacitetom od preko deset (10) tona dnevno.

12. Fabrika za proizvodnju keramike sa toplotnim dejstvom naročito crepa, cigle, vatrostalne opeke ili porcelana, kapacitetom od preko trideset (30) tona dnevno.

13. Pogoni vađenja azbesta, prerade i transformacije azbesta i proizvoda sastavom azbesta: za proizvode azbest-cementa, sa godišnjom proizvodnjom od preko hiljade (5000) tona finalnih proizvoda, trzajnih materijala, godišnjom proizvodnjom od preko pedeset (50) tona finalnih produkata, i drugih potreba korišćenja azbesta, čiji obim proizvodnje prelazi dvesta (200) tona godišnje.

14. Postrojenja za pečenje i sinterovanje nemetalnih minerala čiji proizvodni kapaciteti prelaze trideset (30) tona/dnevno.

3. Ekstraktivna industrija

15. Kamenolomi i otvoreni rudnici, čija površina prelazi pet (5) ha, ili vađenje treseta u površinama većim od deset (10) ha ili vađenje preko petnaest hiljade (15.000) tona/godišnje.

16. Vađenje i prerada (izuzev tekućina i gasifikacije) uglja, lignita i bitumenskih minerala kapaciteta više od pedeset hiljade (50.000) tona godišnje.

4. Hemijska industrija

17. Integrisane aktivnosti za proizvodnju na nivou navedenih industrijskih supstanci ili grupe supstanci u podstavovima 17.1. do 17.7. putem hemijskih procesa:

17.1. Za proizvodnju hemijskih đubriva sa bazom fosfora, azota ili kalijuma (prosta ili složena hemijska đubriva) kao što su:

17.1.1. jednostavni ugljovodonici (linearni ili ciklični, zasićeni ili nezasićeni, nearomatični ili aromatični);

17.1.2. ugljovodonici koji sadrže kiseonik, kao: alkoholi, aldehidi, ketoni, karboksilne kiseline, etri, peroksidi, epoksidne smole;

17.1.3. sumporni ugljovodonici;

17.1.4. ugljovodonici koji sadrže natrijum, kao: amini, amidi, azotna jedinjenja, nitratna jedinjenja, nitrili, cijanati, izocijanati;

17.1.5. ugljovodonici koji sadrže fosfor;

17.1.6. halogenizovani ugljovodonici;

17.1.7. organo-metalna jedinjenja;

17.1.8. plastični materijali (polimerna sintetička vlakna ili vlakna na bazi celuloze);

17.1.9. sintetička guma;

17.1.10. boje i pigmenti;

17.1.11. površinski aktivne materije.

17.2. Za proizvodnju osnovnih organskih hemikalija:

17.2.1. gasovi, kao što su: amonjak, hlor ili hlorovodonik, fluor ili fluorovodonik, ugljendioksid, sumporna jedinjenja, sumpordioksid, vodonik, ugljentetrahlorid;

17.2.2. kiseline, kao što su: hromna kiselina, fluorovodonična kiselina, fosforna kiselina, azotna kiselina, hlorovodonična kiselina, sumporna kiselina, oleumi i sumporasta kiselina;

17.2.3. baze, kao što su: amonium hidroksid, kalijum hidroksid, natrijum hidroksid;

17.2.4. soli, kao što su: kalijum karbonat, natrijum karbonat, perborat, srebronitrat;

17.2.5. nemetali, metalni oksidi ili druga neorganska jedinjenja kao kalcijum karbid, silicijum, silicijum karbid.

17.3. Za proizvodnju fosfornih, azotnih ili kalijumovih đubriva (prosta ili složena đubriva);

17.4. Za proizvodnju osnovnih proizvoda za zaštitu bilja i biocida;

17.5. Postrojenja u kojima se primenjuju hemijski ili biološki procesi u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda boja i pesticida;

17.6. Za proizvodnju eksplozivnih predmeta;

17.7. Za proizvodnju dodatnih hranljivih proteina, fermentata i drugih proteinskih supstancija hemijskim ili biološkim putevima.

5. Industrija energetike

18. Termoelektrane za proizvodnju energije i drugi toplotnih postrojenja za proizvodnju energije snage preko pedeset (50) MW.

19. Centrale nuklearne energije.

20. Izgradnja električne mreže visokog napona, sa minimalnom voltažom od dvestadvadeset (220) kV i većom daljinom od deset (10) km.

21. Rafinerije nafte i gasa, postrojenja za proizvodnju vodene pare i gasifikaciju uglja i bitumenskih skriljaca, impijanti za regenerisanje fosilnih ulja u cilju višeg korišćenja ili od preko stohiljade (100.000) tona/godišnje.

22. Skladište za skladištenje i deponiranje nafte, njenih hemijskih i petrohemijskih produkata, većih ili jednakih kapaciteta od stohiljade (100.000) tona.

23. Deponije za očuvanje i skladištenje radioaktivnih materija.

6. Saobraćajna infrastruktura

24. Izgradnja železnica za železnički saobraćaj velikih razdalina i izgradnja vazdušnih saobraćajnica i pista sa većim ili jednakim osnovama prelaska sa 2100 m.

25. Izgradnja nove saobraćajnice sa dve ili tri trake kolovoza, ili proširenje jedne postojeće saobraćajnice sa dve ili manje trake kolovoza gde će se osigurati dve ili više trake, što će nova saobraćajnica ili prošireni deo saobraćajnice moći imati dužinu od pet (5) km ili više u kontinuitetu.

26. Cevovodi dijametra od petsto (500) mm ili veći od ove vrednosti i dužine od deset (10) km ili više od ove vrednosti, za transport:

26.1. prirodnog gasa, nafnim proizvodima ili hemikalije;

26.2. ugljen dioksida (CO₂) u cilju geološke deponiranja, uključujući i prateće stanice pumpanja.

27. Cevovodi prečnika većih od osamsto (800) mm i dužine veće od četrdeset (40) km za prevoz ugljen dioksida (CO₂) radi geološkog skladištenja, uključujući i prateće pumpne stanice.

7. Prehrambena industrija

28. Tretiranje i planirana prerada za proizvodnju prehrambenih proizvoda od:

28.1. sirovine životinjskog porekla (izuzev mleka) sa kapacitetom finalnog proizvoda preko trideset (30) tona/dnevno;

28.2. sirovine biljnog porekla sa kapacitetom finalnog proizvoda većeg od dvestapedeset (250) tona/dnevno;

28.3. tretiranje i količina mlečnih proizvoda u količini od preko 100 tona/dnevno (godišnja prosečna vrednost);

8. Tretiranje otpada i otpadnih voda

29. Postrojenja za spaljivanje, rikuperaciju, hemijsko tretiranje, ili skladištenje opasnih otpada.

30. Postrojenja za spaljivanje urbanog otpada većih kapaciteta od jedne (1) tone/1 sat.

31. Deponije urbanog otpada kapaciteta preko trideset (30) tona/dnevno.

32. Postrojenja za tretiranje urbanih otpadnih voda ekvivalentnim ili većeg kapaciteta, za stohiljade (100.000) stanovnika.

33. Postrojenja za tretiranje industrijskih ispuštenih voda

9. Projekti za akumuliranje, transport i snabdevanje vodom

34. Bušenje podzemnih voda ili veštačke šeme opterećivanja podzemnih voda, gde godišnji obim pronalazene vode ili akumulacija (opterećenja) je jednak ili preko pet (5) miliona m³.

35. 1. Postrojenja za transfer vodenih izvora sa rečnih bazena, sa tendencijom transfera u zaštitnim prekidanim putevima voda i gde obim transfernih voda je preko trideset (30) miliona m³/godišnje.

35.2. U svim slučajevima, građevine-radovi za transfer vodnih izvora sa rečnih bazena kad vodotok bazena višegodišnjih prtovoda bazena je preko šesto (600) miliona m³/godišnje i gde obim trasfernih voda je preko 5 odsto tog vodotoka. U oba slučajeva izuzima se transfer pijaće vode preko vodovoda.

36. Akumulacije i drugi projekti za akumuliranje ili deponovanje vode, gde dodatna zapremina vode je preko pet (5) miliona m³.

10. Industrija hartije, drveta, tekstila i kože

37. Proizvodnja kartonskih vlakana preko stohiljade (100.000) m²/godišnje.

38. Industrijska postrojenja za:

38.1. proizvodnju pulpe od drveta ili drugih sličnih tkanina;

38.2. proizvodnju papira i kartona, sa proizvodnim kapacitetom od preko pedeset (50) tona/dnevno.

39. Proizvodnju nameštaja sa kapacitetom preko 10.000 m³/godišnje, kao sirovina.

40. Postrojenja za predtretman (operacije kao što su pranje, beljenje i mersežiranje), ili bojenje prediva i tekstila.

41. Fabrika za tretiranje i preradu kože.

11. Intenzivna poljoprivreda

42. Postrojenje za intenzivan uzgoj živine, svinja i sitne stoke čiji broj ne prelazi više od:

42.1. desethiljade (10.000) živina;

42.2. petsto (500) svinja;

42.3. sto (100) goveda;

42.4. hiljadu (1000) komada sitne stoke.

12.Ostali projekti

43. Postrojenja za deponovanje ili tretiranje životinjskog otpadaka i kostura.

44. Zone deponovanje za geološko deponovanje karbon dioksida.

45. Instalacije za hvatanje mlaza CO₂ u cilju geološkog skladištenja iz instalacija obuhvaćenih Aneksom, ili u slučajevima kada uopšteno hvatanje CO₂ je 1,5 megaton ili iznad ove vrednosti.

46. Svaka izmena ili trajanje nekog projekta predstavljenog u ovom Aneksu, kada izmena ili takvo trajanje dostigne prag određen Aneksom, ako je kao takav obuhvaćen.

ANEKS 2

1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

- 1.1. projekti namenjeni korišćenju neobrađenog ili delimično obrađenog zemljišta za intenzivnu poljoprivrednu obradu;
- 1.2. projekti upravljanja vodama namenjeni poljoprivredi, uključujući projekte navodnjavanja i odvodnjavanja;
- 1.3. primarno pošumljavanje i krčenje šuma u svrhu prelaženja na drugi tip korišćenja zemljišta;
- 1.4. objekti za intezivni uzgoj ribe.

2. Ekstraktivna industrija

- 2.1. kamenolom, otvoreni rudnici i vađenje treseta uključujući i identifikovana mesta za obavljanje zanata (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 2.2. podzemna miniranja;
- 2.3. vađenje, drobljenje, seperacija inerta-ruda sa rečnih drenaža;
- 2.4. dubinsko bušenje, a posebno:
 - 2.4.1. geotermalno bušenje;
 - 2.4.2. bušenje u cilju vodosnabdevanja, sa izuzetkom bušenja radi ispitivanja stabilnosti tla;
- 2.5. površinski industrijski objekti za vadenje uglja, lignita i bitumenskih škriljaca (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1).

3. Energetska industrija

- 3.1. industrijska postrojenja za proizvodnju električne energije, vodene pare i vrele vode (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

- 3.2. industrijski uređaji za prenos gasa, vodene pare i vrele vode; za prenos elektricne energije površinskim dalekovodima (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 3.3. površinsko očuvanje prirodnog gasa;
- 3.4. podzemno kladištenje zapaljivih gasova;
- 3.5. podzemna i površinska zaštita zapaljivih i tekućih sirovina (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1) kao i zaštita površinskog sloja zemljišta od fosilnih goriva;
- 3.6. ndustrijsko briketiranje uglja i lignita;
- 3.7. hidrocentrale (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 3.8. uređaji za korišćenje snage vetra u cilju proizvodnje energije;
- 3.9. kontinuirani izvori zračenja (jonizujuć i nejonizujuć).
- 3.10. Postrojenja za hvatanje mehurića CO₂ u cilju geološkog skladištenja (instalacije koje nisu obuhvaćeni Aneksom 1).

4. Proizvodnja i prerada metala

- 4.1. proizvodnja gvožđa i čelika neprestanim livenjem;
- 4.2. postrojenja za preradu u crnoj metalurgiji (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 4.3. livnice crne metalurgije (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 4.4. postrojenja za livenje, uključujući legure obojenih metala, osim plemenitih metala uključujući nusproizvode (rafinacija, livenje u livnicama itd.), (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 4.5. postrojenja za tretiranje površinskih metala i plastičnih materijala (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 4.6. proizvodnja ili sklapanje motornih vozila i automotornih vozila;
- 4.7. postrojenja za pečenje i sinteriranje metalnih ruda.
- 4.8. postrojenja za proizvodnju i opravku aviona;

4.9. proizvodnja železničke opreme;

4.10. lomljenje eksplozivom.

5. Industrija minerala

5.1. koksare (suva distilacija uglja);

5.2. postrojenja za proizvodnju cementa (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

5.3. postrojenja za proizvodnju azbesta i izradu azbestnih produkata (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

5.4. fabrika za proizvodnju stakla i staklenih vlakna (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

5.5. livnice za livenje supstanci ruda koji sadrže i vlakna rude (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

5.6. proizvodnja keramičkih produkata putem pečenja, posebno krovne cigle, cigle, refraktarne cigle, crep, kamene prevlake ili porcelana (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

5.7. postrojenja za proizvodnju asfalta;

5.8. postrojenja za proizvodnju betona.

6. Hemijska industrija

6.1. obrada poluproizvoda i proizvodnja hemikalija;

6.2. proizvodnja pesticida i farmaceutskih proizvoda, boja i lakova, artikala od gume i superoksida (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

6.3. objekti za skladištenje i očuvanje nafte, petrohemijskih i hemijskih proizvoda.

7. Prehrambena industrija

7.1. proizvodnja ulja i masti životinjskog i biljnog porekla (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

7.2. pakovanje i konzerviranje životinskih i biljnih proizvoda;

- 7.3. izrada mlečnih proizvoda (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 7.4. proizvodnja piva i slada (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 7.5. proizvodnja slatkiša i sirupa (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 7.6. uređaji za klanje životinja;
- 7.7. industrijska postrojenja za proizvodnju nišeste;
- 7.8. šećerane (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1).

8. Industrija tekstila, kože, drveta i hartije

- 8.1. industrijski pogoni za proizvodnju hartije i kartona (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 8.2. pogoni za prethodnu obradu (pranje, belenje, merseriziranje) ili bojenje vlakana i tkanina (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 8.3. postrojenja za štavljenje i obradu kože;
- 8.4. postrojenja za obradu i proizvodnju celuloze.

9. Industrija gume

- 9.1. Izrada, prerada proizvoda na bazi gume.

10. Infrastrukturni projekti

- 10.1. projekti industrijskog razvoja;
- 10.2. projekti urbanog razvoja, uključujući izgradnju prodajnih centara, parkirališta za vozila;
- 10.3. izgradnja železničkih objekata i objekata kombinovanog transporta kao i terminala na kombinovani transport (projekti neobuhvaćeni Aneksom 1);
- 10.4. izgradnja aerodroma i pista za sletanje i uzletanje malih aviona (projekti neobuhvaćeni Aneksom 1);
- 10.5. izgradnja puteva (projekti neobuhvaćeni Aneksom 1);

10.6.izgradnja, konstrukcija i modifikovanje vodenih kanala na tlu, projekti za kanale i preveciju vodotoka;

10.7.projekti za sprečavanje poplava uključujući i modifikaciju rečnih kanala (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

10.8.brane i drugi projektovani objekti namenjeni zadržavanju vode ili njenom dugoročnom akumuliranju (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

10.9.konstrukcija ili modifikovanje tramvajskih pruga, žičara ili podzemnih železnica, namenjenih isključivo ili najvecim delom prevozu putnika;

10.10. izgradnja naftovoda i gasovoda i (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom1);

10.11. vađenje podzemnih voda i šeme za ponovno veštačko punjenje podzemnih akumulacija (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

10.12. objekti za prebacivanje voda između rečnih slivova (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);

11. Turizam i slobodno vreme

11.1. ski-staze, ski-liftovi i žičare kao i prateći objekti;

11.2. turistička sela i kompleks hotela van urbanih područja i društvenih objekta ovim delatnostima;

11.3. mesta (zone) za karavane i kampove;

11.4. zabavni parkovi;

11.5. objekti infrastrukture u zaštićenim zonama koja nisu obuhvaćena prostornim planom.

12. Ostali projekti

12.1. trajno uređenje pista za trke i testiranje motornih vozila;

12.2. postrojenja za odlaganje otpada (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom1);

12.3. uređaji za tretiranje otpadnih voda (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom1);

- 12.4. deponije za odlaganje mulja (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 12.5. deponije starog gvožđa i drugih metala, uključujući deponije neupotrljivih vozila;
- 12.6. postrojenja za proizvodnju veštačkih mineralnih vlakana (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 12.7. uređaji za reciklažu ili uništavanje eksplozivnih materija;
- 12.8 .skladište za skladištenje neopasnog industrijskog otpada;
- 12.9.skladišta koja se koriste za ukopavanje izginulih ili nepoželnih životinja (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1);
- 12.10. prehrambena industrija (projekti koji nisu obuhvaćeni Aneksom 1 ili sekcijom 7 i na više);
- 12.11. svaka izmena ili proširenje datih projekata u Aneksu 1 ili Aneksu 2 , koje su dozvoljene, ili su u procesu realizacije, koje izmene ili proširenje mogu imati naglašen nepovoljan uticaj po sredinu (izmena ili proširenje koje nije uključeno u Aneksu 1);
- 12.12. Projekti u Aneksu 1, preduzimani ekskluzivno ili uglavnom za razvoj ili testiranje metoda ili novih proizvoda , i koji nisu upotrebljeni više od dve (2) godine.

ANEKS 3

KRITERIJUMI SELEKCIJANJA PROJEKATA

1. Karakteristike projekta

1.1. Karakteristike projekta moraju se uzeti u obzir, posebno sledeći:

1.1.1. veličina projekta;

1.1.2. kombinovani uticaj na životnu sredinu sa postojećim i budućim projektima;

1.1.3. korišćenje prirodnih izvora;

1.1.4. regenerisanje otpada;

1.1.5. zagađivanje i uznemiravanje;

1.1.6. opasnost od mogućih nesrećnih slučajeva, posebno u pogledu supstanci koje se koriste ili tehnologije koja se primenjuje.

2. Lokacija sprovođenja projekta

2.1. Osetljivost pojedinih geografskih zona na koje može uticati projekat, treba imati u vidu posebno:

2.1.1. postojeće korišćenje zemljišta;

2.1.2. kolicina, kvalitet i kapacitet regenerisanja prirodnih izvora u zoni;

2.1.3. prihvatni kapaciteti životne sredine posvećujući posebnu pažnju naročito dole navedenim zonama:

2.1.3.1. močvare (vlažni prostori);

2.1.3.2. planinski i šumski predeli;

2.1.3.3. prirodni parkovi i rezervati;

2.1.3.4. posebno zaštićene zone;

2.1.3.5. područja gde su prevaziđeni kvaliteti nacionalnih standarda i EU-e za životnu sredinu;

2.1.3.6. područja sa prevelikom gustom stanovnika;

2.1.3.7. pejzaži od kulturne, arheološke i istorijske vrednosti.

3. Karakteristike mogućih uticaja

3.1. mogući uticaji projekata moraju se razmatrati u skladu sa gore navedenim kriterijumima 1 i 2, ali imajući u vidu posebno:

3.1.1. širenje uticaja (geografska područja i njihovo rastojanje u odnosu na ugroženu populaciju);

3.1.2. priroda prekograničnih uticaja;

3.1.3. veličina i složenost uticaja;

3.1.4. mogućnost ponovnih uticaja;

3.1.5. trajanje, učestalost i ponovljivost uticaja.